

ЛИТЕРАТУРА, ИЗКУСТВО, НАУКА

Триъвешният концерт, с който на 10 март бяха открити музикалните дни на българо-германската дружба, отбелязва една от връжните точки в културния живот на града ни през последно време. Няколко са обстоятелствата, които му придадоха характер на тъй значително събитие. На първо място между тях, естествено, трябва да се подчертае неговият голям идейно-политически заряд. Концертът постави началото на редица мероприятия, посветени на едно дълбоко опознаване и още по-същественно сближаване на нашите два народа. Това го превърна в своеобразен символ на дружбата. Идеята на тая дружба бе вложена дори в програмата. Бяха изпълнени съвременни произведения на един български и един германски композитор. По-нататък и двете произведения бяха програмни и с широка епична четка рисуваша важни исторически събития и съдбата на двата народа. При това, българският композитор

е наш съгражданин. Толкова похубаво е това съпадение, защото неговата творба се оказа представителна за новата ни социалистическа музика и за поколението млади творци, които разгръщат бързо дарованията си под грижите на Партията. Най-после, концертът се отличаваше с високо равнище, на което мина изпълнението както на оркестъра, така и на филхармоничния хор „Дунавски звуци“. То бе напълно с истината на искрено вдъхновение, с което се изпълняват само обичайни, близки на сърцето произведения.

Това се прояви още в началото на концерта. Васил Казанджиев дирижира сам първото изпълнение на най-новата си творба — героичната увертюра „Септември 1923 г.“. Изпитваме затруднение да определим кое у него — композиторът или диригентът, направи по-силно впечатление. Във всеки случай това е рядко съчетание, което свидетелства за богат и многостранен талант, което творческата инвенция се основава върху здраво професионално майсторство. Силно и неоспоримо се изяви това в неговата увертюра. Макар че от едно слушане не е възможно да се доловят много от най-тънките обрати на композиторовата мисъл и чувство, макар че първото слушане не позволява да се отхвърлят всички достоинства на неговия изказ, като се разграничат отчетливо детайлите върху фона на цялостната музикална тъкан,

все пак едно е неоспоримо: произведението завладя слушателите, увлече ги. То завладя със стройността и последователността в развитието на музикалните образи от една страна, и с модерните си изразни средства — от друга, разгърнати в блестяща оркестрация.

Казанджиев е създал увертюрата върху основата на стара работническа революционна песен. Като използва нейни мотиви, той възсъздава тоново драматизма и величавата героика на славните дни на Септемврийското въстание. С майсторството на истински художник той разкрива развитието и стилизованата между двете основни теми — темата на въстана-

СЪЗВУЧИЕ НА ДРУЖБАТА

лия народ и тая на жесоната, тъпа, бездулна и кривава Цанкова реакция. За тоя образ авторът постигнал силата на протеската, напоев от авторската му ненавист и отвращение, тъй, както е вложил много любов и съчувствие в образа на революционния народ. От това произведението добива неотразима емоционална сила, и затова бе прието тъй сърдечно от публиката.

Като диригент Казанджиев показва не по-малко певни качества. Заедно с пестеливия изразителен жест на дясната ръка той е осъществил почти напълно лявата за ваене на детайлите. Гради в широка динамична амплитуда, и това му позволява да прави по-ярко характеристиката. Темповото разнообразие и преходи поетича с простота. Именно тая подкупваща простота е, която му позволява да установи творчески контакт с оркестъра и да го води към съгласност в осъществяването на своята концепция.

С новото си произведение Васил Казанджиев се очертава като един от най-талантливите български композитори, и ние от сърце му желаем по-нататъшни творчески успехи.

Със също така голям успех премина и първото у нас изпълнение на „Кантата за победата“ от видния съвременен германски композитор Ернст Херман Майер, който русенци вече познат от неговото гостуване в града ни и от Симфонията за струнен оркестър, която чука тогава. Кантата, написана по текст на най-големия поет на Германската демократична република Йоханес Бехер, има за тема победата на прогресивното, социалистическото начало в състезанието на германските трудещи се над милитаристичния и фашистски дух, който сподобавше немския национален гений по време на хитлеризма. Тя възпява ентузиазма, с който германските трудещи се посрещат свободата, въздава благодарност към героичната Съветска армия-освободителка, зове на ентузиазирал труд за възстановяване на социализма, за борба в извоюването на единна миролюбива Германия, която да се презърне в една от красотите на мира и прогреса в света. За разлика от симфонията за струнен оркестър, която е написана с по-модерен език, кантата е изградена с класически изразни средства. Чувствата са намерили прост, разбужащ изказ, в който силата им е разгърната в мажорността на музиката.

Диригентът Илия Темков интерпретира кантата немалко така — бодро, оптимистично, като светла радост, признание и възхвала. Той е вложил очевидно сърце много труд в изучаването й с оркестъра и особено с хора. Филхармоничният хор „Дунавски звуци“ показва своите най-хубави качества — младията звучност, сплотост, ритмична гъвкавост, способност на гласовете. Това му позволи да бъде равностойна компонента във възмущащото изграждане на произведението.

За успехи на тая монументална творба дял имат и солистите Кирил Кръстев и Мими Николова.

С истински творчески подем и с много въодушевление бе изпълнена Петата Бетовенова симфония. Особено сърдечно и силно прозвуча втората част. Впечатлението й в програмата придаде блестящ завършек на концерта.

Първият концерт от идващата марепска музикална дни, посветени на българо-германската дружба е започналото начало. Той показва благотворното влияние на културния обмен и сътрудничество за творческото изграждане на нашите творци и публика.

П. ИЛИЕВ